

Lesson 87

Tekka ne Niyawa Sutsihin!

Hinangan 1,2

Assalamu alaikum me' bagayku mapakalehin. Tiya' ku katakdilan we' Tuhanin magaka-aka si ka'am. Iye Tuhan po'on kasanyanganin. Kabaya'annen, we' kēmon me' a'ahin tasabutde duk maglilla' nuhut lān bakas minemesnen, supaya a'ahin makajari kinimmatan bentel we' ne duk supaya siye sinakup dem kasanyanganne te'edin salama-lama. Sinna kami we' makajari kami magpakale balik si ka'am ellew inin programabi inēnan “*Lānin duk a'ahin manjari bentel si matahan Tuhan*”.

Dem pagistadite bi dehellu amban dem Kitab Injilin, takaleta we' tumanan si Isa Panuhutanin kēmon pina'al andang we' me' kanabihan masaley sabab kamatey duk ka'ellum AlMasi mabalikin. Tabatsate we' bu'usan si Isa laha'ne masutsihin ilansang diyata' olom supaya tapuwasanne utang duse me' manusiya'in. Takaleta isab we' ilebbes iye amban diyata' olom duk binettad diyalem lingab pagkubulan. Saguwa', katellu ellewnen pinakellum iye we' Tuhanin amban kamateyne! Pag ubus si Isa ellum balik, pabagala iye si me' tindeggen diyalem ampatpū' ellew, iyan purebanen si siye we' to'o te'ed iye ellum. Ubus, si lesson dehellu amban inin takitete we' pa'angkat si Isa hap surga' sasang mayam me' tindeggen.

Ta'essebba ke bang ine panganda'akan si Isa siye dembulihin, pag sōng ne iye pa'angkat hap surga'? Batsate balik me' pina'innen, pa'inne:

(Hinangan 1) ⁴ *Sinessa'an siye we' [si Isa], pa'inne, “Da'a dahu' ka'am tahala' amban Awrusalam. Agadun bi dahu' me' pananggup Samakun, iye bakas pina'inku si ka'amin. ⁵ Si Yahiya, bohe' hep pamandine me' a'ahin. Saguwa' ka'am, pamandi si ka'amin seddili. Palabey piyem bahangi binna'an, pinapiyu du si ka'am Niyawa Sutsihin.....⁸ inurungan du ka'am iyan balakat pag tekka ne si ka'am Niyawa Sutsihin. Duk ka'am ne magaka-aka sabab akuhin la'i si Awrusalam, si tibu'ukan lahat Yahudiya, si lahat Samariya, duk sampay si ka'ampat pidjū alam inin.”* ⁹ *Pag ubus inin bissāne, pa'angkat iye hap surga' sābude mamayam-mayaman iyehin. Manjari ka'elligen iye we' inalak duk ga' ne iye takitete. ¹⁰ Sābude pe mamayam-mayaman iyehin pa'angkatne padiyata' langitin, bessuwang niya' lella duwangan nengge si bihingde*

magsemmek pote'.¹¹ Pa'in duwanganin si siye, "O me' a'a Jalil! We'ey ka'am tu'u magtengge mayam padiyata' langit? Si Isa bakas ineddo' amban ka'am bino'o hap surga'in, balik du pitu kuwe' pangitebi iye pa'angkatne hap surga' miya'an."

Sa miya'an tahala' si Isa amban me' tindeggen, balik iye pī hap surga' bakas pala'ihanne tagna'in, duk ningkolo' iye si kanawanan Magbaya'-baya'in. La'i du iye sampay ellew inin, ngagad-ngagad waktu papitune balikin ngahukum dunyahin duk hukumanne mabentelin.

Bakas takalebi ke bang ine panganda'akan si Isa tindeggen pag sōng iye pa'angkat hap surga'? Da'akne dahu' siye ngagad si Awrusalam samanta'an ga'i siye inurungan Niyawa Sutsi amban surga'. Kaw ka'am me' sinduwehin ulali' pe, tapikilbi: **Sine Niyawa Sutsi inin?** Niyawa Sutsihin iye Niyawa Tuhanin duk Niyawa si Isahin. Tuhanin Samahin duk si Isa Anakin duk Niyawa Sutsihin magdembuwa' du, saguwa' masi siye magpa'il. La'i du Niyawa Sutsihin si Tuhanin pag pinapanjari we' Tuhanin dunyahin. Iye du isab Niyawa mangurung pikilan si me' nabihin manulat duk magmahalayak Lapal Tuhanin masa ewwalley. Niyawa Sutsihin, iye Niyawa Magbaya'-baya'in duwa'i pī si budjang inēnan Mariyamin supaya iye ngabetteng duk nganak nakanak sutsi, iye ne si Isa. Iye du isab Niyawa diyalem Isa AlMasihin. Inin du isab, Niyawa Sutsihin, iye Manabangin, iye bakas pananggup we' si Isa si me' tindeggen pag pa'inne si siye,

"Pākuku du si Samakun duk ka'am urunganne seddili nabangan ka'am ganti'ku. Lu'u du iye si ka'am salama-lama.¹⁷ Manabang inin, Niyawa Tuhanin. Iye magaka mabernalin sabab Tuhanin. Saguwa' me' a'a mangga'i manuhut Tuhanin, ga'i tatayima'de Niyawa Tuhanin pegge' ga'i iye tahātide duk ga'i iye kata'uhande. Saguwa' ka'am, kata'uhanbi du Niyawa Tuhanin pegge' lu'u iye si ka'am duk pateteg du iye dem ateybi." (Yahiya 14:16,17)

Importante hep we' tasabutte me' sanggup si Isa si me' tindeggen sabab Manabang mapitu inin. Pegge' niya' me' sinduwehin kuwe'itu magpa'in, duk kabaya'anden we' kahagad me' a'ahin, we' pananggup si Isahin nabi seddili mapituhin. Saguwa' Manabang pananggup si Isahin, ga'i makajari we' manusiya' iye, pegge' magaka si Isa pinapasti' we' Manabang inin **porol Niyawa**, duk we' **ga' niya' makajari ngite iye**, duk we' **patenna' iye diyalem me' manuhut pu AlMasihin salama-lama**. Manjari, sine Niyawa Sutsihin? Iye Niyawa pinapī we' Tuhanin diyalem atey kēmon makahagad pu si AlMasihin. Urunganne siye umul ba'ahu, limpiyuhanne siye, pabasagne siye, malkahanne siye we' siye suku' si iye, duk sakupne siye si pala'ihanne masutsihin salama-lama.

Ellew inin kitete du bang sa'ingge inurungan we' Tuhanin Niyawane Masutsihin si me' tindeg si Isahin si ellew **Pentekostes**. Pentekostes inin kādja'an dina'ak we' Tuhanin si me' a'a Isra'elin masa Nabi Musa. Makajari batsate sabab iyan dem Kitab Tawrat. Ellew kādja'an iyan magsukul me' a'a Isra'elin si Tuhan sabab kamanjari tana'den (inēnan wheat bang bissā Inglis). Saguwa' niya' pe hātine pesōng importante kādja'an Pentekostes inin. Pentekostesin andang ne tapene' we' Tuhanin we' papitune Niyawa Sutsihin si kēmon mabennal masandel pu AlMasihin duk petenna'ne iye diyalem ateyde. Kādja'an Pentekostesin dembuli amban kādja'an Pangessebanin limempū' ellew, sa miya'an du isab gara' Tuhanin we' papitune Niyawa Sutsihin pag puwas ne limempū' ellew amban kamatey duk ka'ellum Isa AlMasi mabalikin.

Na, kuwe'itu pala'us ne kite bi matsa amban dem Lapal Tuhanin supaya kata'uhante bang ine mapalabeyin pag ubus si Isa tahala' amban tindegnen duk balik pī hap surga'. Pina'in dem Kitab:

(Hinangan 1) ¹² **Manjari tahala' ne (me' tindeg si Isahin) amban kūd Jaitun balik hap Awrusalam, tapit da kilumetro talahannen.** ¹³ *Pag tekkade la'i si Awrusalam, nalus siye mana'ik pī si bilik patenna'anden. Siye miya'an disi Petros, si Yahiya, si Yakub, si Andariyas, si Pilip, si Tomas, si Bartolome, si Mateo, si Yakub anak si Alphahin, si Simon inēnan Pangangatuhin, duk si Judas isab anak si Yakub (Yakub seddilihin).* ¹⁴ *Luwal siye magtipun-tipun kēmon ngampun si Tuhan. Patuhut isab si siye me' kadendehanin, sampay si Mariyam sa'i si Isahin, duk me' pungtina'i si Isa lellahin.*

(Hinangan 2) ¹ **Pag tekka ellew ēnande Pentekostes, magtipun me' tindeg si Isahin kēmon si dambuwa' luma'.** ² *Bessuwang niya' megeddu amban langit kuwe' begeddu baliyu basag. Duk pa'asek begeddu miya'an magdem luma' pagtingkolo'anden.* ³ *Manjari niya' takitede kuwe' kayat ebbut magkanat-kanat, duk pabettad pī si siye dangan-dangan.* ⁴ **Manjari kēmon siye pa'asekan we' Niyawa Sutsihin duk nagna' siye missā bayu'-bayu'an bissā bangsa seddili. Kapamissā siye kuwe' miya'an we' balakat pinangurung si siye we' Niyawa Tuhan mapa'asek si siyehin.**

⁵ *Masa miya'an niya' la'i si Awrusalam me' Yahudi amban me' kalahat-lahatan si dunya. Me' a'a bē-āgama te'ed siye.* ⁶ *Pag kalede paghidjul diyalem luma' pagtipunan me' tindeg si Isa miya'an, banes te'ed siye pī patipun. Ulali' te'ed siye, pegge' takalede me' tindeg si Isahin missā kuwe' bissāhanden dangan-dangan.* ⁷ *Bengngangan siye duk ulali' te'ed, hangkan pa'inde, "Ine inin? Me' a'a amban Jalil hep me' mamissā inin.* ⁸ *We'ey te' siye takalete bi makabissā bissāhanten*

bi dangan-dangan? ⁹ Kite bi matu'u inin amban kalahat-lahatan tu'u si dunya. Niya' ne amban lahat Partiya, amban Midda, amban Elam; niya' ne amban Mesopotamiya, amban Yahudiya, amban Kappadoke, amban Pontus, duk amban Asiya. ¹⁰ Niya' isab kite bi amban Pirigiya, amban Pampiliya, amban Misir, duk amban me' kalahatan la'i si Libiya tapit si lahat Kirene; niya' kite bi amban Roma. ¹¹ Sinduwe kite bi inin me' bangsa Yahudi duk sinduwe isab duma'in Yahudi saguwa' patuhut ne si āgama Yahudi. Duk niya' isab kite bi amban lahat Kerete duk amban lahat Arab. Bu kēmon kite bi takaleta bi siye missā si bissāhanten bi sabab me' hinangan mahadje hininang Tuhaniin.”

¹² Ulali' te'ed siye duk ga'i siye magkata'u-ta'u hangkan magtilew-tinilew ne pa'in siye, pa'inde, “Ine ente' hātine inin?” ¹³ Saguwa' niya' sinduwe, hinangde hadja dagey me' tindeg si Isahin. Pa'inde, “Iyu' me' a'a iyan maglangohan.”

¹⁴ **Saguwa' nengge si Petros magtuhut duk sawe'ne sampū' duk dambuwa'in duk missā iye pinapales, pa'inne,** “Me' pagkasiku Yahudi duk kēmon ka'am maglahat si Awrusalamin. Pakale ka'am pahāp-hāp duk pahātihante ka'am bang ine ma'umantag inin. ¹⁵ Kannalbi me' a'a inin lango, bu duma'in, pegge' lisag siyam pe hadja salung. ¹⁶ Saguwa' takitebi kuwe'itu inin,” pa'inne, “bakas pina'al we' Nabi Joel duk kuwe'itu tuman ne. Pa'inne, ¹⁷ ‘Iye inin hinangku si ellew dambuli,’ pa'in Tuhaniin. ‘Papiyuku Niyawakun si kēmon manusiya’. Duk me' tubu'bin lella-dende magpalata' du lapalkun.....²¹ Duk sine-sine manabbut ēnkun maki'ase' si aku,’ pa'in Tuhaniin, ‘timbul du iye.’ ”

²² Pa'in si Petros pe, “Me' pagkasiku a'a Isra'el, pakalehun bi binissāku inin. Si Isa, a'a Nasaretin, kata'uhan we' asal sabennal iye pinapitu we' Tuhaniin pegge' inurungan balakat iye we' Tuhaniin, hangkan iye makahinang me' hinangan balakatan duk me' hinangan maka'ulali' duk me' tanda'. Inin asal kata'uhanbi pegge' tahinangne inin tu'u diyalemanbi. ²³ **Tuhaniin andang kata'uhanne duk amban baya'ne we' si Isa inin sinōngan pī si antananbi duk inin sakapne pu si Isahin. Duk dina'ak we' bi si me' a'a dusehan ilansang si Isa diyata' olom duk pinapatey.** ²⁴ **Saguwa' pinakellum iye balik we' Tuhaniin.** Pinaluhaya iye amban katiksa'anne kamateyenen, pegge' asal ga'i kapagbaya' si iye kamateyēn. ²⁵ Tasulat hep we' si Da'ud sabab Isa Almasi, pa'inne, ‘Luwal talessaku Panuhutankun si bihingku. Tu'u iye si bihingku hangkan ga'i ku suse. ²⁶ Hangkan hep kēgan ateykun duk lapalanku kēgkun. Duk bisan matey barankun, niya' du ase-aseku. ²⁷ Pegge' ga'i du ku ambanannu si lahat me' pateyēn. Ga'i du pasagadannu barankun mabuhukan.....’

²⁹ “Na, me' kapungtina'ihanku,” pa'in si Petros, “akahante ka'am papasti' sabab papu'ten bi, Sultan Da'ud ley. Matey du iye duk kinubul, duk kubulnen tiya' pe tu'u si kite bi sampay ma'in. ³⁰ Pegge' nabi iye, kata'uhanne we' bakas nanggup Tuhanin si iye duk napa pe we' si waktu sinōng niya' dangan me' tubu'nen magsultan du kuwe' iyehin. ³¹ Kata'uhan andang we' si Da'ud bang ine matekka si sinōngin, hangkan missā iye sabab ka'ellum Almasi balik amban kamateyenen. Pa'inne we' ga' du Almasi inambanan la'i si pala'ihan me' pateyin, duk ga' du barannen buhuk. ³² Si Isa inin bakas pinakellum hep balik we' Tuhanin duk kami kēmon, kasaksi'an kami we' inin bennal. ³³ Pinahadje te'ed si Isa we' Tuhanin la'i si kanawananne, lugal tamanan mabangsahanin. Duk sa pananggup Tuhanin, tapangurung ne si iye we' Samanen Niyawa Sutsihin. Manjari pinapitu we' ne Niyawa Sutsi inin si kami me' tindeggen. Duk me' takitebi duk takalebi kuwe'itu inin, hinangan Niyawa Sutsi bakas pinapitune si kamihin. ³⁴ Na, duma'in si Da'ud mapa'angkat si surga'in, saguwa' tabissāne inin, pa'inne pe, 'Missā Tuhanin si Panuhutankun, pa'inne: Dayi' kew ningkolo' kew tu'u si kanawananku, tu'u si paningkolo'an mabangsahanin, ³⁵ duk bettadku du me' bantanun diyawa' pat bettisnu.'

³⁶ “Hangkan hep,” pa'in si Petros, “subey te'ed kata'uhan me' bangsa Isra'elin kēmon, we' si Isa, bakas ilansangbi diyata' olomin, bakas ginellal ne we' Tuhanin Panuhutan duk Almasi, hātinen, pinene' we' Tuhanin magbaya'.”

³⁷ Pag kale me' a'ahin inin, sasew te'ed ateyden. Pa'inde pu si Petros duk si me' kawakilan sinduwehin, “Me' kapungtina'ihan, ine subey hininang kamihin?” ³⁸ Pa'in si Petros si siye, “Pagsusunanun bi duk lebbahanun bi ne me' dusebin, ga'i ne hininang-hinang balik. Duk subey ka'am dangan-dangan pinandi, **tanda' we' sandel ne ka'am pu si Isa, supaya ampun Tuhanin me' dusebin. Duk pangurung Tuhanin du si ka'am Niyawa Sutsihin, lasa-lasahanne si ka'amin.** ³⁹ Pegge' inin hep sanggup Tuhanin si ka'am me' Yahudihin duk si me' tubu'bin, duk sampay si kēmon isab si me' lahat matalahin, sasuku dina'ak we' Panuhutanten bi Tuhanin nuhut iye.” ⁴⁰ Ekka pe bissā si Petros si siye duk binuyu'-buyu' siye we' ne, pa'inne, “Tabangun bi dibin duk ka'am ga'i illega kuwe' me' a'a mala'at kuwe'itu inin.” Amin.

Ka'am me' mapakalehin, takalebi ke te'ed bissā si Petrosin? Bang papandakte, magmahalayak iye si me' a'a mabanesis si Awrusalam, we' bakas pinapī we' Tuhanin AlMasi, si Isa, sa bakas pananggupne masaley palabey amban me' nabihin. Pa'in si Petros: Bakas teyikutanbi AlMasi

pinapitu we' Tuhan amban surga'in! Bakas papateybi iye ilansang diyata' olom, saguwa' pakellum Tuhanin iye amban kamateyne! Kēmon kami kasaksi'an kami we' bennal inin! Pinahadje si Isa we' Tuhanin papīne si kanawananne duk papitune Niyawa Sutsi bakas pananggupnen! Magsusun ka'am duk lebbahanun bi dusebin duk patudju ka'am si Tuhan! Kahagadun bi lapal me' nabihin! Kahagad be ka'am pu si Isa pegge' iye tapene' Manimbul duk Hukum dunyahin! **“Kēmon me' kanabi-nabihanin bakas missā sabab Isa AlMasi. Pa'inde we' sasuku masandel pu si Isahin, inampun du me' duseden sabab bakas tahinang si Isahin.”** (Hinangan 10:43)

Sa miya'an minahalayak we' si Petros Aka-aka Mahāp sabab **pagtimbulin** bang a'ahin sandel pu si Isa AlMasi. Pag takale me' a'a mabanesin bissā si Petrosin, suse te'ed siye diyalem ateyde pegge' tasabutde kuwe'itu we' si Isa a'a Nasaretin, bakas ilansangde diyata' olomin, iye Mangantan Sahaya si surga'in! Si Isa inin, bakas inudji' we' de duk kabunsihande, bu iye te'ed AlMasihin bakas pananggup we' Tuhan palabey amban nabihin kemuwe ewwalley! Hangkan, ellew miya'an ekka a'a **magsusun** sabab duseden duk patudju si Tuhan duk **sandel** pu si Isa AlMasi Panuhutanin. Me' a'a masandel pu si Isa ba'ahu inin, pinandi siye tanda' si kēmon me' a'ahin we' ilimpiyuhan ne siye amban duseden pegge' kahagad siye we' matey Isa AlMasi, kinubul iye duk ellum iye balik para si kahāpande. Duma'in we' inānan duseden pegge' pinandi siye – tanda' si **luwasan** hadja iyan we' andang ne siye ilimpiyuhan **diyalem** ateyden. Hangkan pina'in dem Kitab, pa'inne:

*“Ekka kahagad si binissā si Petros miya'an duk pinandi siye, tanda' we' sandel ne siye pu si Isa. Ellew miya'an, kulang-labi tellu ngibu a'a mapatamba si me' masandel pu si Isahin. Sinna te'ed siye **tinolo'an we' me' a'a kawakilan we' si Isahin duk magdambuwa' dem atey siye kēmon. Patuhut siye si me' masandelin magkakanan pan pangessebande kamatey si Isahin, duk patuhut isab siye ngampun-ngampun si Tuhan..... Me' masandel pu si Isahin.... kēgan ne pa'in duk pagbaya'an siye we' Niyawa Sutsihin.**”* (Hinangan 2:41; 13:52)

Kemuwe ellew Pentekostes miya'an niya' ne **pagtipunan me'** masandel pu si Isa AlMasihin. Bang si Inglis inēnan “church”. Si bissā Girik, iye bissāhan sinulat dem Kitab Injilin, pagtipunan me' masandel pu si Isa AlMasihin inēnan “Ekklesia”, hātinen “pagtipunan” duk hātinen isab “pagtawagan”. Me' sinduwehin tapikilde we' church luwal hadja me' luma' atawa langgal pagtipunan me' manuhut pu si Isa AlMasihin. Saguwa' hātinen isab jama'a. Kēmon a'a bakas palinda amban **pamilya Apu' Adamin** pī si **pamilya AlMasihin** – pegge' bennal siye sandel si kurban AlMasi mangga' niya' salla'-salla'ne – siye me' jama'a masandel

mato'ohin.

Me' bakas tabatsate mapalabey metu'uhin ellew Pentekostes miya'an, me' duwe ngibu tahun ne. Kaw niya' magpa'in, “Ga'i du inin meke'ine si aku! Duma'in aku mangalansang AlMasi diyata' olomin, me' a'a Yahudi du duk me' a'a Roma! Bang aku, ga' ku palamud si hinangande miya'an!” Saguwa' inakahan kite bi dem Lapal Tuhanin we' AlMasihin *“ilogsok sabab duseten bi, ilubakan iye sabab hinangante bi mala'atin!”* (Shi'ya 53:5) **Duseten bi** hep makamatey iyehin. **Hinangante bi mala'atin** jānnen hangkan pasagadan Tuhanin Kinalasahannen ilansang we' manusiya' diyata' olom! **A'ahin lansangde si Isa diyata' olom, saguwa' Tuhanin pakellumne iye amban kamateyne** supaya iye **Manimbul kēmon makahagadin**, duk supaya iye **Mangahukum kēmon mangga'i makahagadin**. Pa'in Kitabin:

“Kuwe'itu, iye panganda'akan Tuhanin si kēmon manusiya' antag-antag, we' subey ne pagsusunande me' duseden duk lebbahande ne, ga'i ne hininang-hinang balik. Pegge' bakas kineddewan ne we' Tuhanin ellew pangahukumne manusiya'in kēmon, duk hukumannen bentel. Duk bakas tapene'ne ne a'a mangahukumin. Pinabugtu' we' Tuhanin si kēmon manusiya' we' iye ne inin tapene'nen, sabab pinakellum we' ne balik a'a inin amban kamateynen.” (Hinangan 17:30,31)

Pikilun bi pahāp-hāp sabab bissā inin, **pegge' sambungbin si bissā inin iye mamugtu'in bang intag papihanbin salama-lama**. – Hāp isab bakas pakale ka'am ellew inin....

Karayaw iledjiki'an ka'am we' Tuhanin sasangbi mikil-mikil sabab me' pina'in we' si Petrosin, pa'inne,

“Kēmon me' kanabi-nabihanin bakas missā sabab Isa Almasi. Pa'inde we' sasuku masandel pu si Isahin, inampun du me' duseden sabab bakas tahinang si Isahin.... Duk pangurung Tuhanin du si ka'am Niyawa Sutsihin, lasa-lasahanne si ka'amin.” (Hinangan 10:43; 2:38)

Wassalam